

відсутністю певної конкретизації дій учасників правовідносин під час практичної діяльності суб'єктів профілактики виникають суттєві труднощі у реалізації наявних правових приписів.

По-третє, зміни, що відбуваються у сучасному законодавстві, не завжди своєчасно втілюються в правових актах виконавчих органів. І на останок, скасування дії багатьох нормативних актів (насамперед це стосується наказів МВС), без подальшого прийняття нових актів, які б регулювали зазначені відносини, виходячи із сучасних реалій, залишило багато питань профілактики як дорожньо-транспортного травматизму, так і дорожньо-транспортної аварійності без належної правової регламентації.

Список використаних джерел

1. Правила дорожнього руху України, затверджені постановою КМУ від 10.10.2001р. № 1306
2. Науково-практичний коментар до Закону України «Про дорожній рух»/ За ред. С.М.Тараненко, А.О.Собакаря. - Д., 2004. - 300с.
3. Веселов М. Проблеми правового регулювання профілактики дитячого дорожньо-транспортного травматизму в Україні//Підприємництво, господарство і право. - 2007р. - № 7. - с.62-66.

Кримінологічний аналіз видів профілактики злочинності неповнолітніх

Кальченко Т.Л., кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС

Загальна соціально-економічна скрута, яку сьогодні переживають різновікові категорії населення України, потребує зосередження зусиль державних органів у справах молоді, фахівців соціальних служб та інших соціальних інституцій, молодіжного громадського активу для вирішення комплексу найгостріших питань, пов'язаних з попередженням асоціальної поведінки молоді та підлітків. Саме тому проведення необхідних заходів з метою профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі закономірно стало одним із основних завдань системи центрів соціальних служб для молоді. Актуальність цих завдань підсилюється ще й тим, що з кожним роком зростає кількість кризових явищ у суспільстві. Вони тісно пов'язані не тільки з політичною, соціально-економічною ситуацією та нестабільністю в суспільстві, а і з умовами виховання та побутовим неблагополуччям у сім'ях, недоліками в організації навчально-виховного процесу в закладах освіти, негативним впливом антигромадських елементів тощо. Недостатня увага приділяється організації дозвілля дітей і підлітків, вихованню в них поваги до закону і загальноприйнятих правил поведінки в суспільстві, формуванню позитивного погляду на здоровий спосіб життя.

Соціальна профілактика має на меті зусилля, спрямовані: - на превенцію соціальних проблем чи життєвих криз клієнтів, окремих груп; - попередження ускладнення вже наявних проблем. Це комплекс економічних, політичних, правових, медичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі. Профілактика ґрунтується на своєчасному виявленні та виправленні негативних інформаційних, педагогічних, психологічних, організаційних факторів, що зумовлюють відхилення в психологічному та соціальному розвитку дітей і молоді, в їхній поведінці, стані здоров'я, а також в організації життєдіяльності та дозвілля. У сучасній практиці розрізняють первинну, вторинну та третинну профілактику. Так, відповідно до класифікації Всесвітньої Організації Охорони здоров'я, профілактика поділяється на первинну, вторинну і третинну. Первинна профілактика. Найбільш масова та найбільш неспецифічна, її контингент включає загальну популяцію дітей,

підлітків і молоді, а метою є формування активного, адаптивного, високо функціонального життєвого стилю, спрямованого на здоров'я. Первинна профілактика є найбільш ефективною. Зусилля первинної профілактики спрямовані не стільки на попередження хвороби, скільки на формування здорового способу життя. Первинна профілактика має наступні завдання: 1) удосконалювання, підвищення ефективності використовуваних молоддю людиною активних, конструктивних поведінкових стратегій; 2) збільшення потенціалу особистісних ресурсів (формування позитивної, стійкої Я- концепції, підвищення ефективності функціонування соціально-підтримуючих мереж, розвиток емпатії, внутрішнього контролю власної поведінки і т.д.). Основними способами реалізації задач первинної профілактики є: - навчання здоровому способу життя; усвідомлення, розвиток і тренування визначених умінь справлятися з вимогами соціального середовища, керувати своєю поведінкою; - надання дітям і підліткам психологічної і соціальної підтримки адекватними підтримуючими системами і структурами. Виконання задач первинної профілактики повинне здійснюватися спеціально навченими в області профілактики психологами, медичними і соціальними психологами і педагогами. Первинна профілактика більшою мірою носить інформаційний характер, оскільки спрямована на формування в особистості неприйняття та категоричну відмову від певних стандартів поведінки та негативних звичок. Її змістом є: по-перше, надання підліткам та молоді інформації про наслідки асоціальних дій, вживання різних видів алкогольних, наркотичних та токсичних речовин; по-друге, роз'яснення правових норм стосовно різних аспектів асоціальної поведінки; популяризація переваг здорового способу життя; формування у підлітків та молоді навичок культурного проведення дозвілля; и по-третє, створення умов для самореалізації особистості в різних видах творчої, інтелектуальної, громадської діяльності. Вторинна профілактика має на меті обмеження поширення окремих негативних явищ, що мають місце в суспільстві чи соціальній групі. Вторинна профілактика серед неповнолітніх містить у собі як соціально-психологічні, так і медичні заходи неспецифічного характеру, її контингентом є діти і підлітки з ризикованою поведінкою (бездоглядні діти, діти з кризових сімей, діти вулиці). По своїй спрямованості на контингенти ризику вторинна профілактика є масовою, залишаючись при цьому індивідуальною у відношенні конкретної дитини чи підлітка. Метою вторинної профілактики є зміна мало адаптивної дисфункціональної ризикованої поведінки на адаптивну форму поведінки.

Вторинна профілактика має наступні завдання: 1. розвиток активних стратегій поведінки, що допомагає подолати проблему; 2. підвищення потенціалу особистісних ресурсів. Виконання програм вторинної профілактики повинно здійснюватися спеціально навченими професіоналами-психотерапевтами, психологами, соціальними працівниками, педагогами і мережею непрофесіоналів - членів груп само- і взаємодопомоги, консультантами. Ефект від програм вторинної профілактики більш швидкий, але менш універсальний і діючий, ніж від первинної. Третинна профілактика - комплекс соціальних, освітніх та медико-психологічних заходів, спрямованих на відновлення особистісного та соціального статусу людини, повернення її в сім'ю, освітній заклад, трудовий колектив, до суспільно-корисної діяльності. Тому соціально- педагогічна діяльність в межах третинної профілактики зосереджується в різноманітних осередках допомоги особистості: реабілітаційних центрах, дружніх клініках для молоді, анонімних кабінетах, громадських приймальнях. Третинна профілактика серед дітей, підлітків і молоді є переважно медико-соціальною, індивідуальною і направлена на

попередження переходу сформованого захворювання в його більш важку форму, наслідків у вигляді стійкої дезадаптації. Крім цих видів профілактики, розрізняють ще загальну та спеціальну профілактики. Загальна профілактика полягає у здійсненні профілактичних заходів, спрямованих на виникнення певних проблем у майбутньому людини (на попередження негативної ризикованої поведінки підлітків). Спеціальною профілактикою називається система заходів, спрямованих на попередження та локалізацію конкретних негативних явищ в поведінці людей (профілактика підліткового суїциду, профілактика небезпечної статевої поведінки тощо). Отже, профілактика є комплексом конкретних соціальних заходів (економічних, організаційних, управлінських, культурно-виховних і інших), здійснюваних з метою попередження негативних явищ, зменшення їх кількості аж до повного викорінення шляхом виявлення і усунення причин і умов, які сприяють протиправній поведінці. Профілактика не заперечує біологічних або генетичних чинників, але розглядає їх в більш широкому психологічному і культурному контексті. Сутність змін, що відбуваються, полягає не тільки в переорієнтації з убезпечення (втручання) на профілактику; новий підхід ще більшою мірою виявляється в самій організації профілактики.

Особливості профілактики злочинності неповнолітніх, що здійснюється ОВС, визначається низкою обставин. Вона є найбільш дієвим засобом боротьби зі злочинністю, насамперед тому, що забезпечує виявлення і нейтралізацію її причин. Значною мірою це - недопущення самої можливості вчинення злочинів. У процесі профілактики криміногенні фактори можуть піддаватися впливу тоді, коли вони ще не набрали сили і через це їх легше можна усунути. Втім, арсенал засобів профілактики злочинів дає змогу переривати розпочату злочинну діяльність, не допускати настання шкідливих наслідків. Профілактика злочинності дає можливість вирішувати питання боротьби з нею найбільш гуманними способами з найменшими втратами для суспільства. Профілактика протиправної поведінки неповнолітніх полегшується тим, що формування наміру вчинити злочин, зазвичай, відбувається поступово і потребує певного часу. Тому при виявленні злочинного наміру ще до того, як особа безпосередньо розпочне його реалізацію, першочергове значення має невідкладне реагування суб'єктів профілактики, метою якого є забезпечити добровільну відмову осіб від вчинення злочину.

Про деякі змістовні елементи криміналістичної характеристики злочинів, що вчиняються у виправних колоніях

Карпенко Н.В., здобувач кафедри кримінального процесу НАВС

Оцінка ефективності процесу виконання та відбування кримінальних покарань, як показало вивчення наукової літератури, є відображенням існуючих у кримінально-виконавчому праві України та інших галузях права поглядів, на основі яких пізнання спрямованості діяльності ДКВС України можна вважати таким, що базується на системі соціально значимих цінностей тобто на певній сукупності критеріїв. При цьому, як вірно зробила висновок І.С. Яковець, ціннісне ставлення до проблеми ефективності діяльності органів та установ виконання покарань має бути заснованим не на суб'єктивному ставленні суб'єкта оцінювання до критеріїв такої оцінки, а на об'єктивному, всебічному та повному знанні їх змісту [1, с. 67].